

Kirajzolódnak a trendek

A piackutatás eredményei az agrárszektor jövőjét mutatják

Az AgroStratégák már hatodik alkalommal végzik saját fejlesztésű, országos piackutatásukat, amely a mezőgazdasági termelést hivatásszerűen, árutermelés céljából folytató egyéni gazdálkodók és cégvezetők szakmai információszerzési szokásaival, jövőképével kapcsolatos kérdéseket tartalmaz. A kutatás 2017. évi eredményeit, az elmúlt esztendőben tapasztalható tendenciákat október végén ismertették. Erről kérdeztem Pólya Árpádot, az egyik AgroStratégá-tanácsadót.

Olvasóink rendszeresen találkoznak a felméréseitekkel, mi pedig minden év őszén izgatottan várjuk a legfrissebb eredményeket. Azok kedvéért, akik esetleg még nem ismernek benneteket: mi is az az AgroStratégá?

– Az AgroStratégá márkát Varanka Mariann kolléganőmmel együtt alapítottuk 2009-ben azzal a céllal, hogy stratégiai tanácsadással segítsük a hazai agrárium területén működő vállalkozásokat a piaci versenyben. Erősségünknek tartjuk, hogy a marketing és az üzleti tervezés mellett otthonosan mozgunk a mezőgazdaságban, annak számos szakterületén is. Gyakorlati szakemberekként az elemzésen alapuló stratégiákban, az egyértelmű és betartható irányelvekben, a működő akciótervekben, továbbá a kivitelezhető kampánytervekben hiszünk. Nemcsak marketing- és üzleti tervezési tanácsokat adunk, hanem az elemzéstől a tervezésen át a kivitelezésig teljes körű szolgáltatást nyújtunk.

Kiemelt projektünk Információszerzés és döntéstámogatás az agráriumban című országos felmérésünk, amelyet 2017-ben már hatodik alkalommal indítottunk

útjára. A hiánypótló kutatást az hívta életre, hogy gyakorlati marketingszakemberként mért adatokra volt szükségünk a döntések előkészítéséhez, amelyeket az elérhető ágazati elemzésekben nem találtunk meg. Az üzleti tervezés során és a marketingtervek elkészítésekor ugyanis nem feltételezésekre, szokásokra alapozunk, hanem tényekre támaszkodunk. Mivel ezek az adatok más forrásból nem álltak rendelkezésünkre, magunk állítottuk elő őket. Online felméréseinkkel a gazdálkodók először akkor találkozhatnak, amikor a véleményükre, tapasztalataikra vagyunk kíváncsiak, majd pedig amikor az elemzések eredményeit megosztjuk velük és persze az érintett döntéshozókkal, kutatóintézetekkel, felsőoktatási intézményekkel, szakmai érdekképviseletekkel, lehetőség szerint az egész szakmával.

Hogyan profitál az agrárágazat az országos felmérésből?

– Hiánypótló felméréseink eredményeit több területen is felhasználják, az egyetemi oktatóktól az ágazat beszállítóinak és vevőinek döntéshozóin keresztül a szakpolitikusokig. Kutatási eredményeink hivatkozásként bekerülnek szakdolgozatokba, doktori disszertációkba, hazai és nemzetközi kiadványokba, magyarul és idegen nyelven egyaránt. Rendszeresen jelennek meg szakcikkeink és szakértői hozzászólásaink a vezető mezőgazdasági szaklapokban és szakportálokon. Felméréseink eredményeinek nagy részét évek óta ingyenesen megosztjuk az ágazati szereplőkkel, hozzáférést biztosítva az érintettek széles köre számára, elősegítve ezzel az információcserét, ami az ágazat továbbfejlesztésének egyik fontos feltétele. Az AgroStratégá elkötelezett az innováció és a társadalmi szerepvállalás iránt, ezért lett 2016-ban Az Év Agrárembere díj támogatója. Ebből az elkötelezettségből fakadt az is, hogy már a márka alapításának évében cikksorozatot indítottunk a témával kapcsolatban. Ennek során az ágazat számos szereplőjét megszólítottuk, és gyorsan kiderült, hogy a társadalmi felelősségvállalásról sokan gondolkodnak hozzánk hasonlóan.

A hatodik felmérés értékelése után már tendenciákat is lát az elemző. Melyik területen legszembetűnőbb a változás?

– A gazdálkodók információszerzési szokásaiban robbanásszerű változást tapasztalunk, amiben a digitalizáció jár az élen. Az e-mailben kapott ingyenes hírlevél és az online agrárportálok használata ma már a személyes szakmai kapcsolatok és a nyomtatott szaklapok használatának szintjén van, ezeket pedig szorososan követik az online agrárfórumok. A döntéshozók többsége már inkább az interneten keresi a szakmai információkat, szemben a nyomtatott tartalmakkal. A gazdálkodók döntően a szöveges szakmai anyagokat kedvelik, de már megjelent egy réteg, amely a videós tartalmakat részesíti előnyben. Általánossá vált a közösségi portálok látogatása, és jelentős ugrást tapasztalunk az ingyenes üzenetküldő szolgáltatások használatában is. Utóbbi alkalmazások a mobil eszközök, főként az okostelefonok elterjedésével párhuzamosan jutottak szerephez. Sőt, az asztali számítógépek használatának arányát idén meghaladja az okostelefonok használatának aránya, ami fontos mérföldkőnek tekinthető. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a döntéshozók kétharmada vesz rendszeresen igénybe internetbankot, akkor tényleg szembetűnő a változás.

A piackutatás is online történik, ami már rendszeres internethasználatot feltételez. Ez mennyire tükrözi a mai valós mezőgazdaságot, a gazdatársadalmat?

– A piackutató szakma álláspontja szerint egy eszköz akkor fogadható el kutatáshoz, ha a célcsoport legalább 80 százaléka használja. A papíralapú kérdőívet nyilván elfogadjuk, mert az írástudók aránya hazánkban ennél magasabb. Ma már a telefonos megkérdezést sem vitatja senki. A magyar lakosság körében az internet-penetráció szintén megközelíti ezt az értéket. Az üzleti döntéshozók, így a mezőgazdasági ágazatban dolgozók internethasználatának szintje pedig már évekkal ezelőtt átlépte a küszöböt. Mivel felmérésünk kizárólag az árutermelő gazdaságok döntéshozóinak válaszait tartalmazza, a körükben végzett online kutatás szakmailag hiteles, az adatok egyértelműen elfogadhatók. Sőt, az adatbázisunkat nemcsak online eszközök segítségével építettük, hanem eleinte a nyomtatott szaklapokban elhelyezett hirdetésekkel és postai úton eljuttatott kutatási meghívók kiküldésével kombináltuk. Ma már erre sincs feltétlenül szükség egy olyan ágazatban, amelyik élen jár a digitalizáció terén. Gondoljunk csak a precíziós gazdálkodás alapvető módszereire és eszköztárára, például a műholdas helymeghatározásra, a párhuzamos nyomkövetésre, az automatikus kormányzásra vagy a hozamtérképezésre.

Jól ismeritek a mezőgazdaság működését. Tudnak még meglepetést okozni az eredmények?

– Igen, a nemzedékváltás például lassabban halad, mint ahogy azt vártuk. Erről már 2011-ben elemző cikksorozatot indítottunk, és a témát azóta is napiranden tartjuk, mert egyre súlyosabb problémát okoz a gazdaságok átadása-átvétele. Ilyen terület az öntözésfejlesztés is, amelyen lényegesen gyorsabb eredményre számítottunk. Az együttműködés a harmadik terület, ahol várat magára az áttörés. Ez a három tényező egyenként is komolyan veszélyezteti az ágazat jövőbeni fejlődését, együtt pedig hatványozottan gátja lehet a továbblépésnek. Biztató kezdeményezésekkel szerencsére mindhárom területen találkozunk, de úgy tűnik, hogy az eredményekre még várunk kell.

Tegnap került nyilvánosságra az idei közvélemény-kutatás eredménye. Milyen következtetést vont le belőle az elemző? Pozitív változásokat hozott a 2017-es év?

– Az adatok megítélése mindig nézőpont és viszonyítás kérdése. Az mindenesetre látszik, hogy jelentős birtokkoncentráció zajlott az elmúlt egy-két évben. Több év távlatában nőtt az ágazat eredményessége, évek óta jelentős a beruházási hajlandóság, és a válaszadók többsége továbbra is fejlesztésben gondolkodik, akár pályázati úton igénybe vehető támogatások nélkül is. Ezek egyértelműen kedvező változások, ha az ágazat egészét nézzük. Másrészt viszont három az egyhez azok aránya, akik még nem érték el a nyugdíjkorhatárt és tervezik a nyugdíj utáni munkavégzést azokkal szemben, akik a jövőbeni nyugdíjasságaikban nem dolgoznának. Vagy azért, mert nincs kinek átadni a gazdaságot, vagy azért, mert nem kezdtek időben felkészülni rá, és a gyerekeik, unokáik időközben más pályát választottak. Számukra az sem jelent vigaszt, hogy a világ más országaiban szintén hasonló problémákkal küzdenek. Nekik ezt a problémát itt, helyben kell megoldaniuk és ehhez várják a segítséget.

Kérhetek egy statisztikai adatokkal dolgozó szakembertől szubjektív véleményt? Jó irányba haladunk?

– Ha a továbbfejlődés korábban említett gátjait sikerül idejében lebontani, akkor biztosan rákanyarodhatunk arra az útra, amely a helyes irányba visz. Persze, más feladatok is lesznek útközben, de azokra a magunk eszközeivel igyekszünk majd idejében rávilágítani, hogy a megoldások is kellő időben az ágazati szereplők rendelkezésére álljanak. Ezért arra bátorítok minden gazdálkodót, hogy töltsen ki kérdőívünket, mondja el véleményét, ossza meg velünk tapasztalatait és javaslatait.

Sándor Ildikó